

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 19. februára 1998 zloženom z predsedu JUDr. Richarda Rapanta a sudcov JUDr. Jána Klučku a JUDr. Viery Mrázovej v konaní o prijatom podnete [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Kulom, Košice, Mäsiarska 30, vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 156/90 takto

r o z h o d o l :

Okresný súd Košice I svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 156/90 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upravené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 16. mája 1997 doručené podanie [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] označené ako: „Podnet na začatie konania“, v ktorom navrhovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I (predtým Mestského súdu Košice, Obvodného súdu Košice 1) vo veci vedenej pod sp. zn. 34 C 156/90.

Nakoľko podnet navrhovateľa po doplnení spĺňal všetky zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 a ústavný súd nezistil dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z., 1. októbra 1997 rozhodol o jeho prijatí na konanie.

Podľa § 29 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. ústavný súd 20. októbra 1997 požiadal predsedu Okresného súdu Košice I o písomné vyjadrenie sa k prijatému podnetu navrhovateľa, ako aj k vhodnosti ústneho pojednávania.

Predseda Okresného súdu Košice I ústavnému súdu 27. októbra 1997 listom oznámil (Spr. 2345/97), že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, ale k priloženému podnetu navrhovateľa (vrátane dôvodnosti jeho námietok o priet'ahoch) v konaní sa nevyjadril a svoje stanovisko k podnetu nezaslal ústavnému súdu ani neskoršie.

Navrhovateľ v sprievodnom liste k priloženému plnomocenstvu svojho právneho zástupcu advokáta JUDr. Juraja Kulu 15. októbra 1997 ústavnému súdu tiež oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Navrhovateľ namietal, že v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 156/90 Okresný súd Košice I porušil jeho základné právo upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na verejné prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

V odôvodnení podnetu navrhovateľ uviedol, že: „V roku 1990 som podal na bývalý Mestský súd v Košiciach návrh na začatie konania o náhradu škody. Vec bola vedená pod sp. zn. 34 C 156/90. V roku podania návrhu som bol vypočutý, bol ustanovený súdny znalec z odboru ortopédie, ktorý podal znalecký posudok. Keďže základ môjho nároku bol daný rozsudkom v trestnej veci, v ktorej som bol poškodeným, nič nebránilo súdu, aby vo veci už dávno rozhodol. Doposiaľ sa tak nestalo a nepamätám sa už, kedy sa uskutočnilo pojednávanie vo veci. Podľa môjho názoru sa jedná o jednoduchú vec, ktorá okrem záujmu sudkyne, ktorá vec prejednáva, o jej skončení už nevyžaduje žiadne iné súdne úkony“.

Pokiaľ ide o stanovisko odporcu, bolo už uvedené, že ani na výzvu ústavného súdu a ani neskoršie sa predseda Okresného súdu Košice I nevyjadril k dôvodnosti námietok, týkajúcich sa prietáhov v konaní v označenej veci. V odpovedi na sťažnosť navrhovateľa, ktorou namietal prietahy v konaní podľa zákona č. 80/1992 Zb. v znení neskorších predpisov mu predseda Okresného súdu Košice I dňa 9. júla 1997 (Spr. 2345/97) oznámil, že: „Šetrením som zistil, že prietah v konaní je zapríčinený v dôsledku zmeny vybavujúceho sudcu, taktiež v nesúčinnosti znalca. Vašu sťažnosť považujem za dôvodnú. Vec budem sledovať do jej právoplatného ukončenia“.

II.

Ústavný súd v konaní už vo viacerých konaniach o podnetoch namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ustálil, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdneho orgánu, pričom k naplneniu tohoto práva dochádza až právoplatným súdnym rozhodnutím (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97). Rýchlosť a účinnosť každého súdneho konania je objektívne podmienená charakterom, ako aj právnou a faktickou zložitou prejednávanej veci, ďalej správaním sa samotného účastníka (ov) súdneho konania a napokon aj činnosťou (súčinnosťou) štátnych a iných orgánov zúčastňujúcich sa súdneho konania. Prvoradou povinnosťou súdu a sudcu je však organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten

stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa osoba obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Takáto povinnosť je konkretizovaná jednak v § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej v § 100 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd bez ďalších návrhov tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá a napokon v § 114 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého predseda senátu pripraví konanie tak, aby bolo možné rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní. O pried'ahoch v súdnom konaní možno hovoriť vtedy, ak súd vôbec nevyužije tie procesné alebo iné prostriedky, účelom ktorých je zabezpečenie nielen účinnej, ale tiež „rýchlej“ ochrany práv účastníkov súdneho konania, prípadne ak k ich použitiu siahne vtedy, keď je ich skutočný príspevok (účinnok) k dosiahnutiu tohto účelu súdneho konania vylúčený, prípadne je značne minimalizovaný. Z tohto hľadiska ústavný súd preskúmal podnet navrhovateľa, jeho prílohy, ako aj súdny spis vyžiadaný od Okresného súdu Košice I vo veci sp. zn. 34 C 156/90.

Vychádzajúc z uvedeného, ako aj z okolností daného prípadu nie je podľa názoru ústavného súdu opodstatnené vec hodnotiť ako zložitú z vecnej alebo právnej stránky, takže k pried'ahom v súdnom konaní Okresného súdu Košice I z tohoto dôvodu ani nemohlo dôjsť. Uvedené konštatovanie ústavného súdu sa opieralo o celkovú genézu prípadu, v ktorom išlo o poskytnutie náhrady vzniknutej škody (vrátane s'ťaženia spoločenského uplatnenia) navrhovateľovi. Základom žiadosti navrhovateľa o jej úhradu v občianskom súdnom konaní bolo ublíženie na zdraví (vykl'benie pravého ramena), ktoré mu spôsobil tretia osoba, potom, čo ju Mestský súd v Košiciach v trestnom konaní (5 T/307/84) uznal vinnou z trestného činu úmyselného ublíženia na zdraví. Navrhovateľ bol so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na konanie vo veciach občianskoprávných. Keď navrhovateľ na druhom pojednávaní Mestského súdu v Košiciach 8. mája 1990 navrhol, aby súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru ortopédie, Mestský súd ustanovil za znalca MUDr. Gabriela Vaška z Ortopedickej kliniky KÚNZ - Fakultnej nemocnice v Košiciach. Po odvolaní sa navrhovateľa voči osobe znalca, ako aj výške preddavku na znalecký posudok Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací 29. júna 1990 potvrdil MUDr. Gabriela Vaška ako znalca z odboru ortopédie pre

vypracovanie znaleckého posudku. Tento po predvolaní navrhovateľa a jeho odbornom vyšetrení 24. októbra 1990 vyhotovený znalecký posudok zaslal Mestskému súdu v Košiciach pre potreby ďalšieho súdneho konania.

Ďalšia etapa súdneho konania vo veci navrhovateľa sa začala 22. marca 1991, kedy tento žiadal „doplniť znalecké dokazovanie znaleckým posudkom ústavu mimo Východoslovenského kraja“ a skončila sa 7. februára 1994, kedy znalec MUDr. Ivan Hromec poverený Mestským súdom Košice vypracovaním kontrolného znaleckého posudku na posudok MUDr. Vaška vrátil súdny spis Obvodnému súdu Košice 1 bez toho, že by bol kontrolný znalecký posudok vypracoval. Mestský súd Košice 20. júna 1991 poveril vypracovaním kontrolného znaleckého posudku z odboru ortopédie najskôr MUDr. Michala Kováča a po jeho oznámení, že už nie je súdnym znalcom Mestský súd svojím uznesením z 21. augusta 1991 zmenil svoje predošlé uznesenie z 20. júna 1991 vo výroku o osobe znalca a úlohou vypracovať kontrolný znalecký posudok poveril MUDr. Ivana Hromca z Ortopedicko-traumatologickej kliniky Fakultnej nemocnice v Martine, pričom mu určil lehotu 60 dní na jeho vypracovanie. Vzhľadom na to, že MUDr. Ivan Hromec v určenej lehote kontrolný znalecký posudok nevypracoval, Mestský súd v Košiciach ho viackrát urgoval (napríklad 16. marca 1992, 10. júna 1992, 27. augusta 1992 a 20. októbra 1992). Tento napokon 12. novembra 1992 Mestskému súdu v Košiciach oznámil, že „navrhovateľ bol predvolaný k vyšetreniu 11. novembra 1992, kde sa bez ospravedlnenia nedostavil“.

V období od 21. augusta 1991 do 12. novembra 1992 Mestský súd v Košiciach teda viackrát „urgoval“ súdneho znalca so žiadosťami o „zaslanie spisu so znaleckým posudkom alebo o správu o okolnostiach, ktoré bránia vypracovaniu posudku“. Nevyužil však možnosť poriadkového opatrenia podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku, ktorým mohol zabezpečiť jeho súčinnosť pri vypracovaní kontrolného znaleckého posudku v primeranej lehote. Ďalšie časové medziobdobie, v ktorom ústavný súd skúmal prieťahy v konaní Mestského súdu v Košiciach začalo 12. novembra 1992, kedy MUDr. Ivan Hromec Mestskému súdu oznámil, že navrhovateľ sa bez ospravedlnenia nedostavil na predpísanú lekársku prehliadku určenú na 11. novembra 1992 a skončilo 7. februára 1994, kedy MUDr. Hromec

vrátil spis súdu, nakoľko: „doteraz sa navrhovateľ neohlásil a taktiež ani Mestský súd v Košiciach“.

Napriek oznámeniu MUDr. Hromeca z 12. novembra 1992 o tom, že navrhovateľ sa nedostavil na predpísanú lekársku prehliadku až do 7. februára 1994 Mestský súd (Obvodný súd Košice 1) neprijali ani v tomto období žiadne procesné opatrenie tak voči žalobcovi (§ 52 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - predvedenie pred znalca) a ani voči znalcovi (§ 53 Občianskeho súdneho poriadku), ktoré by ich podnietili k súčinnosti potrebnej pre včasné vyhotovenie kontrolného lekárskeho posudku. Pasivita súdu v dĺžke dvadsaťdeväť mesiacov mala za následok prietahy v konaní zapríčinené jeho nečinnosťou.

Ďalší časový úsek, v ktorom ústavný súd skúmal prietahy v konaní, začal 22. júna 1995, kedy na zasadnutí Obvodného súdu Košice 1 „žalobca uvádza, že súhlasí s kontrolným znaleckým dokazovaním u MUDr. Ivana Hromeca, pričom súd poučuje žalobcu, že v prípade, že sa nedostaví k znalcovi, pristúpi k poriadkovým opatreniam v zmysle O. s. p.“ a skončil sa 29. apríla 1997, kedy súdom určený znalec MUDr. Ivan Hromec spis opätovne vrátil Okresnému súdu Košice I bez toho, že by bol vypracoval kontrolný znalecký posudok a vytýčil termín, kedy sa mal navrhovateľ dostaviť na lekárske vyšetrenie za účelom vypracovania kontrolného znaleckého posudku.

Aj v uvedenom období Okresný súd Košice I iba urgoval dodanie kontrolného lekárskeho posudku (napríklad 20. novembra 1996, 18. marca 1997, 28. apríla 1997) bez využitia poriadkového opatrenia podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku.

Viaceré dožiadania („urgencie“) Okresného súdu Košice I znalcovi so „žiadosťou o zaslanie spisu so znaleckým posudkom alebo o podanie správy o okolnostiach, ktoré bránia vypracovaniu posudku“ uskutočnené od roku 1991 nemožno podľa právneho názoru ústavného súdu považovať za také opatrenia, ktorými by sa zabezpečila súčinnosť súdneho znalca, umožňujúca uskutočniť súdne konanie bez zbytočných prietahov.

Okresný súd Košice I o uložení poriadkovej pokuty podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku [REDAKOVANÉ] rozhodol až 9. júna 1997 (vo výške 2000 Sk), t. j. v čase, keď mu bol už súdny spis vrátený a kedy takéto opatrenie nemalo (a ani reálne nemohlo mať) žiadny vplyv na urýchlené vypracovanie kontrolného lekárskeho posudku. Hoci Okresný súd Košice I siahol k použitiu takeého procesného opatrenia, cieľom ktorého bolo zabezpečiť súčinnosť súdneho znalca v primeranej lehote, urobil to až v čase, kedy jeho použitie na urýchlenie súdneho konania už nemalo žiadny účinok.

V období od 21. augusta 1991 do 29. apríla 1997 ústavný súd zistil prietahy v konaní Mestského súdu v Košiciach, Obvodného súdu Košice 1, resp. Okresného súdu Košice I, ku ktorým došlo v dôsledku jeho nečinnosti pri využívaní tých procesných prostriedkov, resp. poriadkových opatrení (§ 52, § 53 Občianskeho súdneho poriadku), ktorými mohol zabezpečiť takú súčinnosť účastníka súdneho konania a súdneho znalca, ktorá by mu dovolila rozhodnúť vo veci bez zbytočných prietahov. Keďže zistenie týchto skutočností bolo dostačujúce na to, aby konštatoval prietahy v konaní Okresného súdu Košice I vo veci vedenej pod sp. zn. 34 C 156/90 inými skutočnosťami, ktoré mohli taktiež prispieť k prietahom v konaní (zmena sudcov), sa už nepovažoval za potrebné zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 1998

Za správnosť vyhotovenia:

t
[REDAKOVANÉ]

JUDr. Richard R a p a n

predseda senátu